

Коцан І.Д.

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та історії держави і права

Харківського національного університету внутрішніх справ

Історія експертно-криміналістичної служби органів внутрішніх справ на Черкащині.

У системі органів міліції історія експертно-криміналістичного підрозділу Черкащини як структурного підрозділу органів внутрішніх справ починається зі створення Черкаської області та Управління міліції (1954 рік).

На початковому етапі в Управлінні міліції було створено науково-технічне відділення, яке очолив М.А. Корнійчук. За плідну працю М.А. Корнійчук, окрім бойових нагород - медалей «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.» і «За бойові заслуги», також нагороджений медалями «За відмінну службу з охорони громадського порядку» і «За бездоганну службу» II ступеня.

З 1961 року до 1978 року криміналістичний підрозділ очолював О.В. Мельник. О.В. Мельник - це людина-легенда, яка вже у мирний час у 1957 році була удостоєна бойової нагороди - медалі «За бойові заслуги». Окрім цього, О.В. Мельник має інші державні та відомчі нагороди, серед яких - орден Вітчизняної війни II ступеня, медалі «За взяття Кенігсберга», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», «Двадцять років перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», «50 років Збройних Сил СРСР», «За бездоганну службу» всіх ступенів, «За відмінну службу з охорони громадського порядку», «50 років радянській міліції», «За доблесну працю», «Ветеран праці» та нагрудний знак «Відмінник міліції». Знання і досвід експертної роботи допомогли О.В. Мельнику за короткий час організувати службу на належному рівні. Колеги, які мали честь працювати з Олександром Володимировичем, пригадують, яка це була героїчна людина. Слова, які він написав у заяві про бажання

працювати у міліції: «Все возложенные на меня обязательства буду выполнять с честью», - можуть стати гаслом роботи кожного працівника міліції.

У 1978 році начальником оперативно-технічного відділу призначено Г.В. Битіка. Під керівництвом Г.В. Битіка експертами-хіміками було розроблено та запроваджено метод кольорового зонування «хімічних пасток», який пізніше було взято на озброєння міліції СРСР. Він ефективно застосовується до теперішнього часу. Після виходу на пенсію Г.В. Битік працював позаштатним експертом НДЕКЦ, виконуючи почеркознавчі експертизи, останню з яких завершив за чотири дні до своєї смерті.

З листопада 1981 року до березня 1982 року обов'язки начальника оперативно-технічного відділу УВС Черкаської області виконував К.П. Работньов. У 1982 році оперативно-технічний відділ розформовується, утворюється експертно-криміналістичний відділ, який згідно з наказом УМВС Черкаської області від 30.03.1982 № 250 о/с очолив К.П. Работньов. Работньов активізував роботу експертно-криміналістичного відділу, приділяючи значну увагу питанням підбору і розстановки кадрів, їх вихованню.

Наприкінці 1983 року начальником експертно-криміналістичного відділу призначено В.П. Дідусенка. Перебуваючи на посаді начальника експертно-криміналістичного відділу УМВС Черкаської області, В.П. Дідусенко доклав чимало зусиль як для підвищення ефективності експертного забезпечення розкриття злочинів, так і для поліпшення матеріально-технічної бази підрозділу. Зокрема, під його керівництвом підрозділ було укомплектовано криміналістичними валізами промислового виробництва, сучасною фотоапаратурою. Валентин Петрович, завдяки притаманним йому допитливості та професіоналізму, виховав багатьох експертів, передавши їм свій досвід, знання і вміння. Під керівництвом В.П. Дідусенка здійснювалося забезпечення магазинів облживспілки спеціальним обладнанням - «хімічними пастками».

У 1983 році на базі Соснівського РВ у м. Черкаси було створено базовий підрозділ дактилоскопічних обліків України, функції якого передбачали ведення дактилоскопічних криміналістичних обліків, а також організацію підготовки фахівців інших експертних підрозділів України із цього напрямку. Упродовж наступних років на базі ЕКВ Черкаської області систематично проводилася підготовка та перепідготовка експертів переважно із центральних областей України. Упродовж 1985-1986 рр. штат експертно-криміналістичного підрозділу значно збільшився. Якщо до цього часу експерти працювали тільки у містах Черкаси, Сміла та Умань, то вже наприкінці 1986 року посади експертів були введені ще в 12-ти міськрайвідділах області.

У 1990 році експертно-криміналістичний відділ реорганізовано в експертно-криміналістичне управління (ЕКУ). У цей напружений період підрозділ очолив О.Б. Благівісний. На базі НДЕКЦ при УМВС України в Черкаській області пройшли первинне стажування за напрямом судового товарознавства експерти Кіровоградської, Тернопільської, Житомирської, Луганської, Донецької та інших областей. 3 травня 2001 року, коли у штат групи економічної та товарознавчої експертизи було введено додаткову посаду, розпочинається впровадження та розвиток судово-економічної експертизи.

З метою запобігання злочинам, вчиненим з використанням вибухових пристроїв, у липні 1997 року в складі експертно-криміналістичного управління створено вибухотехнічну службу, яка на початковому етапі складалася з начальника, старшого експерта та експерта. Наприкінці 1997 року шляхом перерозподілу наявної штатної чисельності УМВС до вибухотехнічної служби додатково було введено 2 посади: техніка-сапера та експерта.

З січня 2002 року до грудня 2008 року НДЕКЦ при УМВС України в Черкаській області очолював С.Б. Афанасенко, під керівництвом якого експертний підрозділ на належному рівні здійснював техніко-

криміналістичне та експертне забезпечення розслідування і розкриття злочинів, надаючи кваліфіковану допомогу працівникам карного розшуку та інших служб ОВС, застосовуючи новітні методи організації роботи.

17 грудня 2002 року до 12-ї річниці міліції України в Черкаському обласному краєзнавчому музеї за участю працівників експертного підрозділу відкрито поновлену повноцінну наукову експозицію «Правоохоронні органи Черкащини. Історія та сучасність», присвячену розвитку правоохоронних органів Черкащини з початку ХХ ст. Вона налічує понад 5 тис. експонатів, серед яких є й такі, що висвітлюють діяльність експертної служби. У фойє будівлі НДЕКЦ було розгорнуто фотовиставку «Ветерани криміналістики».